

בש"פ 4289/18 - מחמד סיאד נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 4289/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: מחמד סיאד

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 21.5.2018 במ"ת 41143-03-18 שניתן על-ידי
כבוד השופט נ' אבו טהה

תאריך הישיבה: ל' בסיון התשע"ח (13.6.2018)

בשם העורר: עו"ד אמיר נבון

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 21.5.2018 (מ"ת 41143-03-18, השופט נ' אבו טהה). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

עמוד 1

2. ביום 19.3.2018 הוגש כתב אישום נגד העורר ונאשם נוסף. לפי הנטען בחלק הכללי של כתב האישום, העורר הצטרף לקשר שנקשר בין מספר מעורבים לבצע פשע, לסחור בכלי נשק ולהעביר כלי נשק מרצועת עזה דרך ישראל אל אזור יהודה ושומרון. עוד נטען כי העורר הסכים לסייע לקשר בכך שיתלווה לרומן פרנק (להלן: רומן) בחלק מנסיעותיו לאזור יהודה ושומרון עם כלי הנשק. לעורר מיוחסים האישום השני, האישום הרביעי והאישום החמישי בלבד. לפי האישום השני, ביום 15.1.2018 העורר פגש ברומן, אשר העביר את כלי הנשק מעזה לישראל, והשניים נסעו יחד לרמאללה עם כלי הנשק. בדרך לשם העורר החזיק את החבילה עם כלי הנשק וביקש מרומן לקחת עבורו אקדח אחד. בהגיעם לרמאללה העביר רומן את כלי הנשק לנאשם הנוסף בעוד העורר מתצפת. לפי האישום הרביעי, ביום 30.1.2018 או בסמוך לכך, העורר רכש מרומן אקדח בתמורה לתשלום של 2,000 דולרים אמריקנים. העורר החזיק באקדח תחילה במסתור באדמה ליד ביתו ובהמשך אצל אחר שהחזיק בו עבורו. ביום 14.2.2018 או בסמוך לו, העורר סיכם עם רומן שהאחרון יעזור לו להעביר את האקדח לאדם נוסף המתגורר בבית לחם, וכך אכן עשו השניים בהמשך. לפי האישום החמישי, ביום 12.2.2018 רומן הראה לעורר מזוודה עם כלי נשק שהכניס לארץ והעורר החליט לגנוב אותה. העורר הציג בפני רומן מצג שווא בכדי שהאחרון יעזוב את הרכב שבו נשמרה המזוודה לזמן ממושך ובזמן הזה העורר גנב את המזוודה מהרכב. בהמשך הודה העורר בפני רומן כי גנב את המזוודה והשניים קשרו קשר לבצע פשע, לסחור בכלי הנשק שהיו במזוודה ולהתחלק בתמורה, אולם הקשר לא יצא לפועל עקב מעצרים של השניים.

3. במעשים אלו נטען כי העורר ביצע עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), פריצה לרכב לפי סעיף 413 סיפא לחוק, גניבה מרכב לפי סעיף 413ד(א) לחוק, החזקת נשק לפי סעיף 144(א) רישא לחוק, סחר והעברה של נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק, הובלה ונשיאה של נשק לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק, סיוע לסחר בנשק לפי סעיף 144(ב) לחוק בצירוף סעיף 31 לחוק, וכן הובלה ונשיאה של נשק לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק בצירוף סעיף 31 לחוק.

4. ביום 29.4.2018 קבע בית המשפט המחוזי כי אין מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעניינו של העורר ושל עילת מעצר נגדו, והורה על הגשת תסקיר בעניינו לצורך בחינתן של חלופות מעצר.

5. ביום 16.5.2018 הגיש שירות המבחן תסקיר מעצר בעניינו של העורר. לפי שירות המבחן לעורר עבר פלילי החל משנת 2004, בהיותו כבן 18. עבר זה כולל, כך צוין בתסקיר, עבירות תעבורה, אלימות, מרמה, התפרעות וניסיון לתקיפת שוטר. לצד זאת, שירות המבחן ציין כי העורר לא ביצע עבירות זה כעשור, עד למעצרו הנוכחי. על פי האמור בתסקיר, ישנו פער בין האופן שבו העורר תיאר את התנהגותו עובר למעצר לבין המידע שנמסר בעניין זה לשירות המבחן על ידי בת זוגו. עוד צוין בתסקיר כי לעורר יש קושי לבחון באופן ביקורתי את ההתנהגות שהובילה אותו להסתבך בעבר. נוכח דברים אלו, שירות המבחן סבר כי קיימת רמת סיכון גבוהה להמשך התחברותו השולית של העורר ולהתנהגות פזיזה ללא הפעלת שיקול דעת מצדו. שירות המבחן התרשם כי המפקחים שהוצעו על-ידי העורר מבינים את הנדרש ממישמת הפיקוח, אך הוסיף וציין שהם מכירים את מאפייני תפקודו של העורר רק באופן שטחי וכי ניכר שמידת השפעתם על העורר מצומצמת. עוד צוין בתסקיר כי קיים ספק האם אמו של העורר, שאמורה להיות המפקחת המרכזית עליו, היא דמות משפיעה, סמכותית ומציבת גבולות מבחינתו. בהתחשב בכל האמור, שירות המבחן לא המליץ לשחרר את העורר לחלופה כאמור.

6. ביום 21.5.2018 בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי דחה את בקשת העורר להורות על החזקתו בחלופת מעצר, בהתחשב במדיניות השיפוטית בנוגע להליכי מעצר בעבירות נשק, בעמדתו של שירות המבחן ובהעדר נסיבות מיוחדות וחריגות לסטות מכך בעניינו של העורר.

הערר

7. העורר טוען כי חל כרסום של ממש במארג הראיות הקיים בעניינו, וכי הדבר מצדיק את שחרורו לחלופת מעצר. העורר סבור כי ישנה סתירה בין המיוחס לו בכתב האישום לבין ההודעות שמסרו מספר מעורבים בפרשה, ובהם רומן והנאשם הנוסף, בחקירותיהם במשטרה.

8. ביחס לאישום השני, העורר טוען שמדברי המעורבים עולה כי הוא לא ידע על הימצאותם של כלי הנשק ברכב עובר לתחילת הנסיעה לרמאללה וכי הוא ביקש לרדת מהרכב לפני ההגעה למקום העסקה על מנת שלא להיות מעורב בה. כמו כן, העורר טוען כי ישנה סתירה בין האמור בכתב האישום לבין מה שנמסר בחקירות בנוגע למקום מסירתם של כלי הנשק. בהתחשב בכך, העורר טוען כי ניתן לייחס לו לכל היותר עבירה של החזקת נשק לפי סעיף 144(א) רישא לחוק, בשל כך שהחזיק את החבילה עם הנשק במכוניתו של רומן.

9. ביחס לאישום הרביעי, העורר טוען כי כתב האישום מעורר קושי מאחר שחסרות בו עובדות חיוניות, כדוגמת סוג האקדח שעל-פי הנטען רומן העביר לעורר ושמו של האדם שלו מסר העורר את האקדח. עוד טוען העורר בהקשרו של אישום זה כי היה על המדינה לחזק את המסד הראייתי באמצעות מחקרי תקשורת.

10. גם ביחס לאישום החמישי, העורר מלין על כך שהמדינה לא ציינה את סוג האקדחים שהועברו במזוודה ולא את השם שהעורר מסר כשמו של האדם שעמו לכאורה גנב את המזוודה.

11. העורר מוסיף ומעלה טענות נגד התסקיר של שירות המבחן. לטענת העורר, המלצתו של שירות המבחן אינה ברורה ולא ניתן בה הסבר לכך ששירות המבחן לא ממליץ על שחרורו לחלופת מעצר. העורר מוסיף כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא בחן את אפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

12. עובר לקיום הדיון בערר בפני, הגישה המדינה בקשה שבה נטען כי יש למחוק את סעיפים 4-19 להודעת הערר. לטענת המדינה, טענות העורר בסעיפים אלו לפיהן חל כרסום בעוצמת הראיות הקיימות בעניינו אינן מתיישבות עם טענותיו עד כה בהליך המעצר. המדינה מפנה לפרוטוקולים מדיונים קודמים שבהם העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ואף להחלטת בית המשפט המחוזי בה צוינה הסכמה זו. בהתחשב בכך, לטענת המדינה, העורר ויתר על טענותיו בנוגע לקיומן של ראיות לכאורה והוא אינו יכול להעלות אותן כעת.

13. ביום 13.6.2018 התקיים בפני דיון בערר. בעיקרו של דבר בא-כוח העורר שב על טענותיו הכתובות. בא-כוח העורר הוסיף וטען כי להבנתו תסקיר שירות המבחן נכתב על יסוד הסברה השגויה לפיה העורר מואשם בעבירות ביטחוניות וכי טעות זו הביאה למסקנתו השלילית בנוגע לחלופת המעצר. עוד טען בא-כוח העורר כי על-פי כתב האישום

עצמו חלקו של העורר באישומים קטן יחסית באופן שמצדיק יחס שונה מהנאשמים האחרים בכל הנוגע לקביעתה של חלופת המעצר. בא-כוח העורר הוסיף וטען כי העובדה שבית המשפט המחוזי שלח רק את העורר לתסקיר מחזקת מסקנה זו. בא-כוח העורר טען כי יש לבחון את האפשרות לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני, בפרט בהתחשב בחלופה שהוצעה בתל אביב, שמרחיקה את העורר ממקום מגוריו, ובעמדת שירות המבחן לפיה המפקחים מגויסים לסייע לעורר ומבינים את הנדרש מהם במשימת הפיקוח.

14. מנגד, באת-כוח המדינה טענה כי יש לדחות את הערר.

15. באת-כוח המדינה טענה כי העורר הודה בחלק מעובדות כתב האישום, ומכאן שאין מקום לטענות העורר שהתייחסו לעצמת הראיות. בהמשך לכך, באת-כוח המדינה שבה והציגה עמדה לפיה אין מקום לדון בטענותיו של העורר ביחס לראיות, משום שטענותיו אלה הועלו למעשה בפעם הראשונה במסגרת הערר.

16. באשר לאפשרות להחזיק את העורר בחלופה שאינה מעצר מאחורי סורג ובריה, הדגישה באת-כוח המדינה כי העורר מואשם במספר עבירות נשק חמורות וכי הכלל בעבירות מסוג זה הוא מעצר עד תום ההליכים. באת-כוח המדינה הבהירה כי ההנחה שהעורר פעל ממניעים אידאולוגיים איננה עולה מחוות דעתו של שירות המבחן, וכי העמדה השלילית שהובעה בה לא נבעה מהנחה כזו.

דין והכרעה

17. לאחר שעיינתי בחומרים הכתובים ושמעתי את טענות הצדדים בעל-פה הגעתי למסקנה שדין הערר להידחות.

18. בפתח הדברים ראיתי מקום לציין כי המחלוקת העיקרית בתיק נוגעת לשאלה האם קיימת חלופה - בדמות חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני - להחזקתו של העורר במעצר מאחורי סורג ובריה. מן הטעם הזה, לא ראיתי מקום להרחיב ולהתייחס לשאלת הראיות לכאורה בתיק. בתמצית אציין כי אני מסכימה עם עמדת המדינה באשר לכך שלא היה מקום להעלות בערר טענות החותרות תחת הסכמתו של העורר לקיומן של ראיות לכאורה בערכאה הדיונית. בצד זאת, אוסיף ואציין כי דומה שלפחות חלק מטענותיו של העורר כווננו נגד עצמתן של הראיות, על רקע הטענה שהחולשה היחסית של הראיות מצדיקה שחרור לחלופת מעצר, להבדיל מאשר טענות התוקפות את עצם קיומן של הראיות לכאורה. כמו כן, חלק מטענותיו האחרות של העורר נועדו להדגיש את חלקו הזניח לטענתו במעשים המתוארים בכתב האישום, על-פי האמור בו עצמו, באופן שלא סתר חזיתית את עמדתו של העורר בבית המשפט המחוזי. מן הטעם הזה, לא ראיתי מקום להורות על הסעד של מחיקת הטענות בכתב הערר, כפי שהתבקש על-ידי המדינה.

19. מכל מקום, כאמור, השאלה העיקרית בתיק זה נוגעת לקיומה של חלופה למעצרו של העורר מאחורי סורג ובריה. בעניין זה דעתי כדעת המדינה. העורר מואשם בעבירות נשק שמקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. כידוע, הכלל בעבירות מסוג זה הוא מעצר מאחורי סורג ובריה ואילו שחרור לחלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני הם החריג (ראו למשל: בש"פ 1748/11 יחזקאל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.3.2011); בש"פ 9359/16 מדינת ישראל נ' עמאש, פסקה 14 וההפניות שם (13.12.2016)). לא מצאתי כי מתקיימות בעניינו של העורר נסיבות שמצדיקות חריגה מכלל זה. בהקשר

זה אדגיש כי העורר מואשם במספר עבירות נשק חמורות שהתרחשו במועדים שונים, ומכאן שלא ניתן להגיד שחלקו במעשים הוא זניח.

20. בעניינו של העורר אף ניתנה חוות דעת שלילית של שירות המבחן לפיה קיימת רמת סיכון גבוהה להמשך התחברותו השולית ולהתנהגות פזיזה מצדו. עוד העריך שירות המבחן כי העורר בעל מוכנות נמוכה לערוך שינוי בחייו, כי המפקחים המוצעים מכירים את מאפייני תפקודו באופן שטחי בלבד וכי ספק אם המפקחת המרכזית המוצעת היא דמות משפיעה וסמכותית עבור העורר. בהקשר זה אדגיש כי אין לקבל את טענת בא-כוח העורר לפיה חוות דעתו של שירות המבחן מעוררת קושי מאחר שהתבססה על ההנחה כי העורר מואשם בעבירות ביטחוניות. שירות המבחן ציין בתסקיר כי העורר שלל עמדות אנטי ישראליות ואידיאולוגיות.

21. בסיכומי של דבר, מסקנתו של שירות המבחן הייתה כי אין לשחרר את העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח. כידוע, בית המשפט אינו מחויב להישמע להמלצותיו של שירות המבחן, אולם סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה רק כאשר ישנם טעמים כבדי משקל לכך (בש"פ 6277/16 מדינת ישראל נ' ששון, פסקה 21 וההפניות שם (12.9.2016)). טעמים מסוג זה לא הוצגו, ודומה שאלה היו נחוצים במיוחד לנוכח החזקה שחלה בעניינם של נאשמים בעבירות נשק.

22. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ד' בתמוז התשע"ח (17.6.2018).

ש ו פ ט ת